

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ ประเทศจีนและประเทศอินเดีย ซึ่งมีต่อการเพิ่มธุรกรรมทางเศรษฐกิจการค้ากับประเทศไทย โดย (1) ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์และแนวโน้มความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้า (2) ประเมินความ ตกลงการค้าเสรีและศึกษาโอกาสในการเพิ่มธุรกรรมทางเศรษฐกิจการค้า (3) วิเคราะห์ทิศทางการ เชื่อมโยงการค้าชายแดนในระดับพื้นที่บริเวณรอยต่อทางภาคเหนือของประเทศไทย ภาคใต้ของ ประเทศจีน ภาคเหนือของประเทศพม่าและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอินเดีย และ (4) จัดทำข้อสรุปเชิงนโยบายในการเพิ่มธุรกรรมทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศ จีน และประเทศอินเดีย ทั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative design) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Context analysis) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เป็นหลัก

ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจุบัน ทั้ง 3 ประเทศต่างให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ ทางเศรษฐกิจระหว่างกันและกันมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำกรอบความร่วมมือทั้ง ในระดับพหุภาคีและทวิภาคีระหว่างกัน ซึ่งการเจรจาในกรอบทุกกรอบต่างมีความก้าวหน้าอย่าง ต่อเนื่อง ถึงแม้จะมีอุปสรรคทางการเมืองของแต่ละประเทศอยู่บ้าง โดยอุปสรรคที่สำคัญอีกประการ หนึ่งคือ ระดับของการกีดกันทางการค้าของทั้ง 3 ประเทศ ซึ่งยังมีอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับ ประเทศที่พัฒนาแล้ว ทำให้จำเป็นต้องมีการดำเนินการลดการกีดกันอย่างค่อยเป็นค่อยไป

สถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนาทางเศรษฐกิจการค้าในระดับพื้นที่บริเวณรอยต่อ ดังกล่าวนั้น พบว่า การค้าสินค้าผ่านแดนบริเวณพื้นที่รอยต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนมี ศักยภาพสูง ขณะที่การค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศอินเดีย ผ่านพรมแดนรอยต่อของประเทศ พม่ายังมีศักยภาพต่ำ ส่วนการค้าสินค้าบริเวณพื้นที่รอยต่อระหว่างประเทศพม่ากับประเทศอินเดีย เป็นการค้าในลักษณะของสินค้าหนีภาษี/ลักลอบนำเข้า สำหรับการค้าระหว่างประเทศจีนกับ ประเทศอินเดียยังมีปริมาณและมูลค่าต่ำ ที่สำคัญ การค้าในพื้นที่นี้มีลักษณะเป็นการค้าสินค้า หนีภาษี/ลักลอบนำเข้าจากประเทศจีนเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสินค้าที่ได้รับอนุญาตมิไม่กีรายการ และสินค้าของประเทศอินเดียในพื้นที่ดังกล่าวก็เป็นสินค้าพื้นเมือง ส่วนปัญหาในการพัฒนาตลาด การค้าในพื้นที่รอยต่อระหว่างประเทศจีนกับประเทศอินเดีย และประเทศไทย ผ่านประเทศพม่า สู่อินเดียคือประเด็นทางการเมือง จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การค้าระหว่างประเทศไทยกับ ประเทศจีนมีแนวโน้มสู่การเป็นตลาดการค้าระดับภูมิภาค ขณะที่กรณีของประเทศอินเดียนั้น ในพื้นที่ศึกษา ยังไม่เห็นความเคลื่อนไหวที่ชัดเจน

สำหรับการเชื่อมโยงทางโลจิสติกส์ที่สำคัญระหว่างประเทศไทย ประเทศจีนและประเทศ อินเดีย นั้น มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพการค้าการลงทุนในภูมิภาคนี้เป็นอย่างยิ่ง กระนั้นก็ ตาม ดูเหมือนว่า เส้นทางสาย R3a ระหว่างมณฑลคุนหมิงสู่กรุงเทพฯ ไม่เหมาะสมกับการใช้เป็น

เส้นทางระบายสินค้าสู่ตลาดโลก หากแต่มีศักยภาพในแง่ของการค้าขายภายในภูมิภาคมากกว่า ส่วนการเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศอินเดียผ่านท่าเรือระนอง ทางฝั่งทะเลอันดามันนั้น พบว่ามีศักยภาพสูงและต้นทุนที่ต่ำกว่าเส้นทางบกซึ่งยังมีปัญหาด้านความปลอดภัยและปัญหาการเมืองภายในของประเทศพม่าและพื้นที่ทางตะวันออกของประเทศอินเดียก็คงเป็นเรื่องยากที่การพัฒนาการเชื่อมโยงในบริเวณนี้จะเกิดขึ้นได้ในระยะเวลาอันสั้น

ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญจากการศึกษานี้ จึงเน้นการเร่งรัดการระงับความสับสนจากความไม่ชัดเจนในส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนและประเทศอินเดีย เพื่อบรรลุประโยชน์สูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรม ที่สำคัญ ภาครัฐของประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาว่าจะใช้ประโยชน์จากข้อตกลงในระดับต่างๆ อย่างไรจึงจะเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศไทยและหลีกเลี่ยงปัญหาความซับซ้อนที่เกิดจากมาตรฐานสินค้า และแหล่งกำเนิดของสินค้า ที่มีอยู่ในข้อตกลงการค้าเสรีในปัจจุบัน หรือ “Noodle Bowl Effect” ที่จะเกิดขึ้นต่อไป รวมถึงการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคเอกชนภายใต้กรอบความร่วมมือเขตการค้าเสรีอย่างจริงจังและการทบทวนยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมขนส่งของประเทศไทยในภูมิภาค เป็นจุดเชื่อมโยง (linkage) แทน เป็นหลัก

This project has four objectives; to review past economic relationship between Thailand and China and India, to evaluate trade agreements between Thailand and the two major economies and to focus more on the trade relationship in the areas of Northern Thailand, Southwest China and Northeastern India. Overall recommendations of economic policies and measures to enhance economic opportunities with these two countries will also be outlined. Using the qualitative design, the researcher employed the context analysis and in-depth interview.

The study finds that all governments of these three countries have given significant importance on economic ties in the region by setting up framework agreements at the multilateral level and bilateral level. All implementations and further negotiations in those agreements have been gradually progressed. Even though the speed of negotiations is not fast due to a number of obstacles, all governments have successfully moved all negotiations forward and made conclusions successfully. One of the key obstacles is the high level of existing barriers both tariff and non-tariff barriers relatively to those in developed countries. This makes the reduction in related barriers very costly and requires time for adjustments in production sectors.

For situation and trends for trade relationship development in the areas of Northern Thailand, Southwest China and Northeastern India, the study finds that there is high potential for Thailand and China. Contrast to the low potential for Thai and India trade through Myanmar. Key obstacles are poor trade facilities, insufficient infrastructure and lacks of safety and securities in the areas due to severe political conflicts. To sum up, Thailand and China trade trends to be the regional market, while there is no obvious movement for India.

The logistic linkage between Thailand, China and India play the key role for the regional trade and investment potentiality development. Even though the R3a route (Kunming-Bangkok) will not suitable to be the distribution to the global market, but high potentiality in the regional trade. For the logistic linkage between Thailand and India, there is high potential via Ranong port. While the Road transportation is currently infeasible due to political conflicts between the Central India government and local minorities, as well as Myanmar.

For recommendations, the study finds that the policymaker should hasten to make good relationship and emphasis on the economic partnerships between Thailand and China and India. It is also necessary for the Thai government to seek ways to optimally utilize all of these agreements and to avoid upcoming "Noodle Bowl Effect" problems. Moreover, the policymaker should review the national strategy on the regional transportation hub to be the linkage instead.